

ZA IZBOLJŠANJE LISTA
 potrebujemo Vaše dobre volje. Vsek, ki
 mu priporočate "Glas Naroda" ali ga
 pridobite za naročnika, vam bo hvale-
 sem, ker ste mu odprli pot k srečni lepoti
 in zanimivemu čitru.

GLAS NARODA

CITATELJE OPOZARJAMO,
 da pravočasno obnovite naročni-
 no. S tem nam boste mnogo pri-
 hranili pri opominih. — Ako še
 niste naročnik, pošljite en dol-
 lar za dvomesečno poskušnjo.

TELEPHONE: CHelsea 3-1242 Entered as Second Class Matter September 21st, 1903 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879. ADDRESS: 216 W. 18th ST., NEW YORK
 No. 245. — Štev. 245. NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 21, 1938 — PETEK, 21. OKTOBRA, 1938 Volume XLVI. — Letnik XLVI.

NEMCIJA IN POLJSKA NASTOPATA PROTI LITVINSKI

MADŽARI UPAJO POGRABITI PODKARPATSKO RUSIJO, TODA ROMUNSKA TEMU NASPROTUJE

V časopisih se je pričela velika kampanja proti Litvinski. — Varšava se bo najbrže polastila Memlja. — Nemčiji bo odstopila koridor. — Kralj Karol je hladen napram Becku.

BERLIN, Nemčija, 20. oktobra. — Ker Poljska in Madžarska zahtevata, da je podkarpatska Rusija razdeljena med Poljsko in Madžarsko tako, da boste obe državi imeli skupno mejo, so prišli v Monakovo en karpatoruski minister in dva slovaška ministra, da predložijo Hitlerju svojo zadevo. Ministri upajo, da je Hitler nasproten taki razdelitvi, ker bi Poljska, ako bi imela skupno mejo z Madžarsko, postavila na vzhodu zid vzhodnih evropskih držav, kar bi oviralo nemško prodiranje proti vzhodu.

Slovaška zastopnika sta ministrski predsednik dr. Josip Tiso in notranji minister Ferdinand Durčanski, karpatoruski pa notranji minister Edmund Bakinsky.

Ob istem času pa so se napotili v Berlin štirje češki ministri. Tako bo v Nemčiji 7 ministrov bivše Čehoslovaške in bodo prosili Nemčijo za pomoč pri rešitvi teritorialnega vprašanja.

Slovaški in karpatoruski ministri niso mogli priti v stik s kanclerjem Hitlerjem, pač pa so razpravljali z vnanjim ministrom Joachimom von Ribbentropom v nekem hotelu v Monakovem.

O tem sestanku ni bilo izdano nikako uradno obvestilo, pač pa je splošno mnenje, da je Nemčija v bistvu nasprotna skupni meji med Poljsko in Madžarsko, da pa to vprašanje za njo zopet ni tako važno, da bi vsled tega prišla v spor s Poljsko in Madžarsko, kajti glede obeh teh držav zasleduje mnogo obsežnejše cilje.

Najmanj pa si želi Nemčija kake napetosti z Italijo, ki podpira Madžarsko v njenih zahtevah. — Vsled tega so tako v nemških kot v italijanskih listih resnična zatrjevanja, da je os Berlin-Rim še vedno trdna.

Sedaj se je pričela kampanja proti Litvinski in je podobna kampanji proti Čehoslovaški v septembru.

Sedaj gre za poljski koridor skozi nemško ozemlje in Poljska je pripravljena zamenjati koridor skupno z Gdanskim za pristanišče Memel, ki pripada Litvinski.

Poljsko časopisje dolži Litvinsko, da zatira Poljake na svoji zemlji. Nemško časopisje pa dolži, da Litvinska zatira Nemce v Memelu.

Poljska zahteva po skupni meji z Madžarsko je razumljiva. Poljska ima namreč v svojih mejah 4,000,000 Rusinov, ki so istega porekla s podkarpatskimi Rusi. Poljska pričakuje, da se bo tudi v podkarpatski Rusiji pričelo avtonomno gibanje, ki bo imelo za posledico, da bodo Rusi v Karpatih zahtevali združenje s svojimi brati v celotno avtonomijo v okviru Poljske.

BUKAREŠTA, Romunska, 20. oktobra. — Poljski vnanji minister Josip Beck se je v Galacu dve uri razgovarjal s kraljem Karolom, da bi ga pregovoril, da podpira Madžarsko v njenih zahtevah, da dobi od Čehoslovaške podkarpatsko Rusijo.

Poljski krogi pravijo, da je Beck odšel z velikim upanjem, da bo Madžarska dobila podkarpatsko Rusijo. Romunski krogi pa so drugačnega mnenja. Pravijo namreč, da Becku kralj Karol ni obljubil, da bo podpiral madžarske zahteve in da je nasproten skupni poljsko-madžarski meji, ker bi bila Romunska ločena od svoje zaveznice Čehoslovaške.

V ponedeljek bo uveljavljena važna postava

ANGLEŠKE ČETE SO ZAVZELE JERUZALEM

Arabski uporniki so štiri dni držali stari del mesta. — Angleži so v nekaj urah premagali Arabce.

JERUZALEM, Palestina, 20. oktobra. — Protj večeru je okoli 1000 angl. vojakov vkorakalo v stari del Jeruzalema ter so ga osvobodili Arabcev, ki so ga držali štiri dni.

Angleški vojaki so nosili podplate iz gumija ter so vkorakali v mesto skozi zgodovinska Damaskova vrata, toda uporniki so jih takoj sprejeli s hudim ognjem.

Angleži pa so v nekaj urah vkrotili Arabce, ne da bi izgubili enega vojaka. Ubitih je bilo 9 Arabcev, 40 pa jih je bilo vjetih. Dva angleška policista sta bila ranjena.

Angleži so v kratkem času zopet vpostavili mir in kristjani in Židje so se oddahnili, ko so angleški vojaki korakali po ulicah proti Omarjevi mošaji, ki so jo takoj obkolili.

Vojaki so takoj pričeli preiskovati hiše in ko so bili Arabci polovljeni, so pričeli prebivalci prihajati iz hiš.

LONDON, Anglija, 20. okt. — Angleški kabinet je preklinal načrt Peelove komisije iz leta 1937 za razdelitev Palestine v židovsko in arabsko državo ter sklenil, da Angleži čimprej zatro arabski upor.

Mesto da bi bil izveden razdelitveni načrt, vsled česar je prišlo do svete vojne med Židi in Arabci, bo ostala Palestina še dalje pod nadvlado Anglije. Anglija pa bo takoj omejila židovsko naseljevanje v Palestini.

ATATURK NEKOLIKO BOLJSI

ISTANBUL, Turška, 20. oktobra. — Predsednik Kemal Ataturk, ki je zelo bolan na jetrih, se je večeraj prebudil iz nezavesti in je nekoliko jeدل. Kot pravi zdravniško poročilo, ga je tudi nervoznost nekoliko zapustila.

Navzlic temu pa so se oblasti pripravile za vsak slučaj. Časopisi so prinesli poročila o predsednikovi bolezni, po ulicah pa je bilo mogoče opazovati večje število policistov kot navadno.

Kabinet ima neprestane seje pod predsedstvom Jela Bayara.

Najverjetnejši naslednik Kemala Ataturka bo bivši ministrski predsednik, 58 let stari Izmet Inonu.

Poljska skuša ojačiti svoje stališče s tem, da postavi v vzhodni Evropi skupino držav, ki bi obstajala iz Poljske, Madžarske in Romunske. Ta skupina pa ne bi bila obrnjena proti Nemčiji, temveč bi imela proste roke v svojih notranjih zadevah.

DIES BO ZASLIŠAL TUDI MARTINA

Najprej bo policijski načelnik povedal, kar ve o sedečih stankah. — Unija avtnih delavcev obdolžena komunizma.

WASHINGTON, D. C., 20. okt. — Pred Diesovim odborom, ki preiskuje neameriške delavnosti, bo jutri zaslišan Fred Frahm, načelnik detroitske policije, glede sedečih stank.

Jutri bo pričal pred Diesovim odborom Homer Martin, predsednik United Automobile Workers of America.

Ralph Knox, bivši predsednik lokala 212 United Automobile Workers je večeraj pričal, da kontrolirajo komunisti unijo avtnih delavcev. Knox je nadalje rekel, da ga je Emil Mazey, voditelj levega krila v organizaciji, obrekel, in da je Homer Martin tem obrekovanjem verjel ter ga izključil iz organizacije.

Knox zatrjuje, da je vse levo krilo v organizaciji, znano pod imenom "unity group", pod komunističnim vplivom. Nadalje pravi, da je Martinov tajnik Francis Henson član apozicije komunistične stranke.

SVETOVNO DELAVSTVO PROTI RAZKOSANJU ČEHOSLOVASKE

BRUSELJ, Belgija, 20. okt. — Mednarodni delavski izvršilni odbor, ki zastopa delavce v osemnajstih državah, je objavil resolucijo, v kateri napada monakovski "sporazum". V resoluciji je rečeno, da se mora delavstvo zavzeti za pravičnost in svobodo v Evropi, in naj se zavzame za to svoj cilj po Rooseveltovih načrtih.

MORILEC UMRL NARAVNE SMRTI

EASTON, Pa., 19. okt. — V tukajšnji kaznilnici je čakal izvršitve smrtno obsodbe 22letni Amos A. Hart, ki je ustrelil svojo ljubico Hazel Shrope. — Smrtna kazen bi morala biti izvršena te dni.

Prejšnji teden je Hart zbolel za raka na željučniku in ji podlegel.

200 VRABCEV USMRČENIH

RED WING, Minn., 20. okt. — Po sinočnem viharju so našla davi pod visokim drevosom nad 200 mrtvih vrabcev. Pazniki so mnenja, da je udarila strela v drevo in jih ubila.

PAPEŽ OBSOJA ADOLF HITLERJA

Papež je govoril 300 obiskovalcem v svojem poletnem bivališču. — Nazijskega komisarja za ozemlje bivše Avstrije je označil za "Nerona".

VATIKANSKO MESTO, Italija, 20. okt. — Danes je sprejel papež Pij v avdienci nad tristo starinoslovcev, ki so dospeli sem iz vseh delov sveta. To priliko je porabil, da je primerjal Adolfa Hitlerja z rimskim cesarjem Julijanom, ki je bil znan kot največji preganjalec kristjanov. Hitlerjevega svetovalca Alfreda Rosenberga je označil kot Judeža.

Papeževi obsodbi je dal povod napad na dunajskega kardinala Innizerja, ki se je zavrl prejšnji petek.

Posebno ostro je obsodil tudi Josepha Buerckela, nacijskega komisarja za ozemlje bivše Avstrije. Imenoval ga je "Nerona".

Papež Pij je že večkrat obsojal Hitlerja in njegove metode, toda njegova današnja obsodba se je po svoji ostrosti s prejšnjimi niti primerjati ne da.

LONDON, Anglija, 20. okt. — Tukajšnji liberalni krogi so prepričani, da je papež Hitlerju dobro povedal, svojega cilja pa nikakor ni dosegel.

Dosegel je le toliko, da bodo nacijske oblasti še bolj preganjale katoličane.

CLERK JE UKRADEL \$80.000

V New Yorku so zaprli 39-letnega Harryja L. Rutledga, ki je bil že osemnajst let zaposlen pri neki bančni firmi na newyorškem Wall Streetu.

V tem času je osleparil svoje gospodarje za osemdeset tisoč dolarjev. Znal je tako premeteno ravhati, da mu ves ta čas niso prišli na sled.

ŽENO JE IMEL V KLETI ZAPRTO

MARGATE, N. J., 20. okt. Danes so pridržali tukaj pod varščino 500 dolarjev Alfreda G. Reeda, predsednika Shill Rolling Chair Company, ker je imel svojo ženo Ireno zaprto v kleti svoje hiše.

Njegova žena je počaj v umobolnici. Policijski načelnik je dobil od sodišča warrant in je preiskal Reedovo hišo. V kleti se mu je nudil grozen prizor. V kotu je bila privezana na stol Reedova žena. Bila je mrtva do smrti izstradana.

Naročite se na "Glas Naroda," najstarejši slovenski dnevnik v Ameriki.

POSTAVA DOLOČA 25^c NA URO IN 44 UR DELA NA TEDEN

ASHINGTON, D. C., 20. okt. — V ponedeljek bo stopila v veljavo vezna postava glede najnižjih plač in najvišjega delovnega časa. Postava bo zaščitila sedemnajst milijonov delavcev, katerim gospodarji ne bodo smeli plačati manj kot 25 centov na uro in ne bodo smeli delati več kot 44 ur na teden.

HITLER PRIŠEL NA DUNAJ

DUNAJ, Nemčija, 20. okt. — Kancler Hitler je sinoči prišel v Avstrijo ter bo preiskal protikatoliške izgrede.

Hitler je ob 5.30 popoldne prišel v Line ter se je nekaj časa posvetoval z dunajskimi nacijskimi voditelji.

Ob istem času pa so mladi nacija drvili po židovskem delu mesta ter razbijali okna in vrata.

V Berlinu pa je minister za verske zadeve Hans Kerrl ukazal vstaviti pokojnino duhovnikom, ki kršijo državne policijske odredbe.

ČEHI ZATRLI KOMUNISTIČNI LIST

PRAGA, Čehoslovaška, 20. oktobra. — Policijska odredba je razpustila komunistično stranko ter je zatrla vse komunistične liste na Češkem, Moravskem in v Šleziji. Najprej sta bila prepovedana praška komunistična lista "Rude Pravo" in večerni "Halo."

Ravno tako je bilo prepovedanih okoli 20 komunističnih listov po celi Čehoslovaški.

NESREČE V INDUSTRIJI

ALBANY, N. Y., 20. okt. — Po raznih nesrečah v industriji v državi New York je bilo v septembru ubitih 116 delavcev in 16 manj, kot pa v istem času lanskega leta. Med ubitimi so štiri ženske. Celo leto do konca septembra je bilo v raznih industrijah v državi New York ubitih 933 oseb.

SUHE ŽENSKÉ ŽVE NAJ- DALJE

Po statistiki zavarovalnih družb je bilo dognano, da debelost ženske ne žive tako dolgo kot suhe.

Uradnik Metropolitan Life Insurance Co. Louis I. Dublin je na podlagi 121,248 polic dognal, da je umrljivost med debelimi ženskami mnogo večja, kot pa med suhimi.

SMRT 122 LETNE STARKE

ASHVILLE, N. C., 20. oktobra. — Večeraj je umrla tukaj "teta" Sarah Gudger, ki je praznovala dne 15. septembra svoj 122. rojstni dan.

Od te postave bo imelo takoj dobiček 1,500,000 delavcev, ki so dobili dosedaj manj kot po 25 centov na uro in so morali delati več kot 44 ur na teden.

Od ponedeljka naprej bo moral biti vsak delavec, ki dela več kot 44 ur a teden, plačati za vsako nadaljnjo uro polovico več.

Izveti so le poljedelski delavci, agentje ter izvršilni uradniki.

Če noče gospodar delavcu plačati toliko kot določa postava in če mu noče plačati polovice več za čezurno delo, ima delavec pravico gospodarja naznaniti sodišču. V takem slučaju bo gospodar prisiljen plačati delavcu še enkrat toliko.

Izvrševatelj nove postave je Elmer Andrews. Postava se tiče delavcev, zaposlenih v meddržavnih industrijah, to je v industrijah, ki pošiljajo svoje izdelke izven državnih mej.

ICKES O FAŠIZMU

LOS ANGELES, Cal., 20. oktobra. — Harold L. Ickes, tajnik za notranje zadeve, je opozorjal svoje poslušalce, da je totalitarizem (fašizem) na pohodu v Združenih državah in v Evropi.

"Totalitarizem nevarno vrta v notranjosti templja naše svobode in napada tudi od zunaj," je rekel na zborovanju Council for Democracy.

"Postala je že potreba za našo lastno varnost, da dovedamo naše sile do ravnotežja — in ob času," je rekel Ickes.

"V tej smeri je Franklin D. Roosevelt deloval zadnjih šest in pol let. Nikdo ne more ubežati odgovornosti, da se postavi na to ali ono stran, kakor na bojnem polju; da izklešemo odgovor: ali z liberalizmom F. D. Roosevelta, ali pa z nazadnjaštvom in pretnjo fašizma."

DE VALERA SI BO OGLEDAL SVETOVNO RAZSTAVO

DUBLIN, Irska, 20. okt. — Tukajšnji ameriški poslanik J. Cudahy je danes izjavil, da si bo angleški ministrski predsednik Eamon de Valera najbrž ogledal prihodnje leto svetovno razstavo v New Yorku.

Predsednik Roosevelt je osebno pisal de Valeri, naj pride prihodnjo pomlad v Združene države.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

“GLAS NARODA”

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakic, President J. Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

45th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Za celo leto velja list na Ameriko	Za New York za celo leto .. \$7.00
in Kanado .. \$6.00	Za pol leta .. \$3.50
Za pol leta .. \$3.50	Za tuzemstvo za celo leto .. \$7.00
Za četrt leta .. \$1.50	Za pol leta .. \$3.50

Subscription Yearly \$6.—

“GLAS NARODA” IZHAJA VSAKI DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

“GLAS NARODA”, 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. TELEPHONE: CHelsea 3-1242

DEMONSTRACIJE V VARŠAVI

Ko je dobil Hitler kos Čehoslovaške, so tudi Poljaki začeli zahtevati svoje. Slika nam kaže Poljake, ki demonstrirajo po varšavski ulici in tudi zahtevajo svoje.

Tedenski kotichek

Piše I. BUKOVINSKI, Pittsburgh, Pa.

Ob mojega svaka Cirila, ki biva že več let kot upokojeni orožnik v Žuženbergu pri Mokronogu, sem sprejel zadnji mesec zanimivo pismo, katerega priobčujem, izvzemši par osebnih malenkosti, dobesedno, brez komentarja.

Kot razvidim iz Tvojega pisma, Ivan, ki si mi ga spomlad pisal, (ne zameri za tako pozen odgovor) je to res obžalovanja vredno, da ena med vsemi najbogatejša država, ima danes toliko število brezposelnih, dočim se država v Evropi kolikortoliko brigajo, da se delavci v večjem številu ne redecirajo, temveč gledajo, da se jih čim več sprejme v delo, ako je le količnik mogoče, tako da postaja vedno manj brezposelnih.

— Naša Jugoslavija, ki je takorekoč nova država, obstoječa komaj 20 let, polagoma napreduje, ali bolje bi moglo biti danes tudi pri nas, nego je, ker je agrarna država in je ne zadene toliko industrijska kriza kot mnoge druge dežele. Kje tiči glavna krivda k boljšemu napredku, ne bom razlagal, ker to si lahko vsaki umno misleči človek tolmači, in tudi ti sam morda bolje kakor jaz.

— To je res, da Hrvati delajo veliko oviro, ker nočejo slišati o skupnem delu v državi. Oni se še vedno odtegujejo in hočejo biti samostojni, o sporazumu nočejo niti slišati. Pravzaprav, kot se vidi in sliši, še sami ne vedo, kaj bi radi.

— Njihov vodja Dr. Maček se je na posredovanje beograjske opozicije vendar enkrat odločil in se odpravil s svojim

spremljstvom v Beograd, kjer je ostal par dni. Kaj so ugibali in kaj napravili, ni znano, ker tujakšnji časniki niso nič bistvenega pisali o pogovoru v Beogradu.

Enotnega dela je treba pri nas v Jugoslaviji in poštenih ter energičnih voditeljev, ki bi stali na krmilu, da vodijo državo za dobrobit in korist celokupnega naroda, ne pa v strankarske ali osebne namene.

Ako pogledamo druge države v Evropi, je skoro vsaka bolj napredovala (radi sloge) kakor pa naša lepa in zlata z vsemi prirodnimi sredstvi Jugoslavija.

Tukaj v naši skoevijanski okolici je slana spomladi v višjih legah ponekod napravila občutno škodo in je manj zaroda, koder pa slane ni bilo so taki vinogradi, da jih je vesenje pogledat. Tvoj brat Andrej (iz Velike Doline) pa piše ravno obratno, iz česar se vidi, da ima tudi slana svoje mule. Pravi, da vinogradi v Ribri na visoki legi so polni grozdja, doma na vasi (v Sp. Ribnici) ki je v nižini, pa je poganjajoče trte spomladi huda slana vse pomorila.

Sadja nimamo to leto po Dolenskem nič, ne takega ne talkega. Cvetelo je sicer lepo, ali zaroda nobenega, menda radi hude vročine, ki je neumljivo pritisnala od majnika pa do sedaj. Pravega dežja pa medtem ni bilo nobenega, razen kakale male rose. Šele zdaj je nekoliko namočilo ali za večino pridelkov prepozno.

Radi hude vročine so po kešnji postala tla kar rjava, ot-

ve ni skoro nič, razen kjer je bolj močvirno, krompir droben, rižola malo, drugi pridelki isto tako, edino žito je bilo lepo in se je vsakdo pohvalil, da je dobro namlil in ljudem v ti okolici vsaj ne bo treba kruha stradati, kakor so pretečeno leto.

Ali suša je samo po nekaterih krajih Slovenije segla drugod, pa so imeli mokrote dovolj posebno po Gorenjskem, v Beli Krajini in okoli Kočevja, edino tega kota okrog St. Jerneja, Krškega polja in doli do Zagreba so se ogibali skozi poltje deževni oblaki.

Toča je tudi to leto uničila vinograde ponekod, zlasti okoli Sv. Križa, Pirošica, najhujše pa je divjala na Bizeljskem (Sp. Stajersko), tam je 90 odstotkov uničenega. Tvoj brat Andrej mi je pisal, da je pri njih v Veliki Dolini ni bilo, pravi pa, da so se oni dan, ko je po Bizeljskem (3 ure daleč) in okolici klestila kot orehi debela toča tudi pri njih kopičili črni oblaki v znak hude ure in ljudje so s trepetom pričakovali kaj bo, medtem pa je v starodavnem zgodovinskem gradu Mokrice, katerega lastnik je danes zagrebška nadškofija, zbral ekonom-duhoven ki oskrbuje grajsko, vse do enega, v grajsko kapelo, kdor bi se ne odzval, bi bil nemudoma odpuščen iz službe. In glej čudo, komaj so pričeli v kapeli z molitvami, so se obrnili hudourni oblaki iz Savo proti Bizeljskem, kjer se je usula uničujoča toča. Ta ekonom-duhovnik je navzočim, ko so prišli iz kaple, dejal: “Dokler bom jaz tu, se vam ni treba bati toče.”

Ta duhovnikova trditev po odvrtjenju katastrofe, tako mi

piše Andrej, je uverila ljudi po okolici, da so zdaj trdno prepričani, da jih je on rešil šibe vremena.

Tvoj brat Peter mi je pravkar poslal iz Abzira v Afriki poročno sliko. Izgleda zelo mična ta njegova Španjolka, in pred kratkim sta dobila prvega naslednika. Gre jima pri- lično dobro, odkar je otvoril lastno krojaško delavnico. Še bolj ker je tudi ona modna šivilja.

Samo tvoj brat Martin nič ne da glasu od sebe, menda zato ker mu gre dobro, kajti nekateri ljudje samo takrat pišejo in se težijo, kadar jim trda prede. Izgleda, da ta njegova služba ni slaba, vrtnarski o-kulnik na najbogatejši škofiji v čli Jugoslaviji, v Dja-kovu, Slavonija, in tudi svo- jega sina, ki je izvršil višjo šolo v Zagrebu, je že spravil h kruhu v škofijsko pisarno.

Papež je naslovil na ameri- ške katoliško univerzo o pri- liki 50-letnega jubileja njene ustanovitve poslanico, v kat- eri oboja komunizem in naci- zem kot dva sistema, ki rabita človeka kot zgolj orodje državi v svrhu gospodarske tekme za dobiček, in pa kot nasprotnika in sovražnika kristjanstva.

Do tu vse dobro, ali sv. Oče je pozabil vrstiti med te na- sprotnike tudi fašizem, ki je istotako podjarmil osebno člo- včkovo svobodo državi. In tdi- ni nasprotnik kristjanstva je, če že ne očit, pa skrit in za- hrbiten, kar je še slabše.

Ne vem, ako je bila katoli- ška cerkev v Italiji in drugod večja sužnja in bolj ponižna dekla kake stranke ali vlade nego je zdaj fašizma. Ako ni temu tako, zakaj pa ni Vati- kan povzdignil nikoli protest- nega glasu, ko so v podjarm- ljenih krajih oropali ljudem pravico oznanjevanja božje be- sede po cerkvah v materinem jeziku in preganjali narodno duhovnike?

Katoliška cerkev ima več škode od fašizma nego jo je imela o priliki ustanovitve zed- njene Italije, ko so vzeli pa- peč državo, in sicer ima ško- do na ugledu. Drago so plačali pred 9 leti za isto malo, 1000 stanovaleev broječo vatikansko državico. Mussolini že ve, za- kaj je to storil. Iz ljubezni do papeža ali cerkve prav gotovo ne.

Ta teden sem si podrobno o- gledal mednarodno umetniško razstavo, o kateri bom poročal prihodnji teden. Pozdrav vsem iz Pittsburgha in okolice, pa na svidenje na mladinskem lpevskega koncerta v nedeljo dne 30. oktobra ob 2. popoldne v Slovenskem Domu na 57. cesti.

NAROČITE SE NA “GLAS NARODA” NAJSTAREŠI SLOVENSKE DNEVNIK V AMERIKI

Peter :: Zgaga

Ali je vredno? Naša naioga je majhna, čeprav težavna: Po vsakojakih ovinkih in pre- ko najtežjih ovir priti do ubo- gega, zaprašnega kotička zemlje, ki nas pričakuje že dav- no pred našim rojstvom.

Ukrajenci dolar marsikomu ne diši, za mnoge ima pa po- sebno mikavnost, žverket in lesk.

Maujšo vrednost ima že iz- posojeni, najmanjšo pa lastni.

Moja iskrena želja je, da bi bil Avtam umrl z vsemi svoji mi rebri.

Nekje sem čital, da je mogo- če po nohtih presoditi značaj človeka.

No, to pa že ne bo držalo. To bi pomenilo, da bi bil člo- vcek s kratkimi nohti brez zna- čaja, kar pa ni res.

Dolgi nohti pa tudi ne razo- dejavajo posebno dobrega in ve- likega značaja.

Sploh se mi pa čudno zdi, ker presojava značaj človeka po vsem mogočem — po noh- tih, po prstih, po nogah in po glavi, edinole po sren in po du- ši ne.

Napredek slavnega čnoza: — nehal si je sam snažiti čevlje, nehal je pisati sam svoja pi- sma, nehal si je pisati svoje govore.

Drugi zakon je zmaga upa- nja nad izkušnostjo.

Automobilski zemljevidi po- vedo soferju vse, kar mora ve- deti, razen tega, kako je treba zemljevide zopet zložiti.

Velik mož se nikoli ne čuti velikega. Mali mož se nikoli ne čuti majhnega.

Pijance stoji pred sodi- cem.

Državni pravdnik rohni na pijance vobče, nobena beseda mu ni preostra, nobena pri- merjana prehuda.

V živih barvah slika posled- nice pijačevanja, n n i e e n o zdravje, zanemarjene rodbine, razrvarane domačije in slabe zglede, ki jih daje pijance. . .

Kolegi mi čestitajo k sijaj- nemu govoru. Na njihovo vpra- šanje, od kod ima vse to, odgo- vori državni pravdnik:

— Vse je od moje žene, ko sem se vrnil snoči pozno do- mov.

— To je res grozno, človek sliši neprestano samo eno be- sedo: denar.

— Čudno, jaz pa slišim ve- dno le dve besedi: ni denarja.

Rojak je poklical gradbe- nega mojstra: “Vrata pri ga- razi bo treba razširiti!”

Mojster: “Vrata so vendar še preširoka — tvorni voz bi šel skozi!”

Rojak pokima: “To že. Toda moja žena je večeraj napravila izpit za šofiranje!”

Anglež misli sede, Francoz stoji, American med hojo, Slo- vene pa šele potem.

Sin prijatelja Glavacha v Johnstownu se je torej poro- čil. Dobro se ga spominjam ter njemu in nevesti želim vsi srečo. Še bolje se pa spomi- njam njegove matere in očeta, s katerima sem se sestel v slo- venski dvorani v Hochberg Parku.

Ona je živahna, mladostna, zabavna, on pa resen, preuda- ren, in je v njem precej iznaj- diteljskega duha. Njegova kar- pentarska dela sem moral ob- čudovati.

ZNANOST PROTI POSPEŠEVATELJEM VOJN

Ameriški in angleški naravoslovci so si osnovali orga- nizacijo, ki se širi čedalje bolj in ki so se ji priključili tudi že znanstveniki iz drugih demokratičnih dežel. Gibanje je izšlo iz Amerike in je imelo prvotno nalogo, da bi branilo z vsemi pri- pomočki svobodo znanosti.

Ta obramba se je doslej omejevala na sestavljanje pla- meneh pozivov in na velikopotezno podporno akcijo znan- stvenikov, ki so jih pregnali iz Nemčije.

V letih 1933. do 1936. je bila ta akcija za svobodo znan- stvenega raziskovanja v ospredju in že tedaj je postajala čedalje bolj energična in je zahtevala ustanovitev enotne fron- te znanstvenikov vseh demokratičnih dežel.

V zadnjih letih si je to gibanje nadelo potem še nove smotre, ki kažejo bistveno večji uspeh in so povedli do tesne- ga sodelovanja med ameriškiimi in angleškimi reprezentativ- nimi znanstveniki.

Ti pravijo, da se čutijo tudi sami malo krive, da so s svojimi odkritji in izumi pospešili velike gospodarske krize in da so dali moderni vojni nje sedanji strašni obraz.

Čutijo se krive, čeprav niso bili sami, ki so odkrili, da se dajo snovi, ki so jih izumili, izkoristiti za eksplozive, strupe- ne pline in zažigalne bombe.

Med predavanji, ki jih je gibanje v zadnjem času prire- dilo, je natetelo na poseben odmev predavanje londonskega filozofa in psihologa Joada.

Ta pravi, da človeštvo ni vredno sprejemati darove znanosti. Treba bi bilo uvesti strogo cenzuro iz znanstvenikov sa- mih, ki naj bi v vsakem poedinem primeru odločila, katero odkritje bi se lahko zaupalo ljudem. Posebno hud je bil Joad na zlorabo letal za vojne namene. Njegov govor je dosegel vrhu- nce z ugotovitvijo: “Nadčlovek je izumil letalo — in opica je sedla vanj!”

Zaradi te “opice” se čutijo sedaj hudo prizadeti angle- ški letalci, in sicer tisti, ki stojijo politično na skrajni desnici.

Dvignili so velik hrup in obkladajo prof. Joad z vsemi mogočimi psovskami, med katerimi smatrajo “pacifista” za najhujšo, Joad in drugi znanstveniki jim pa tudi ne bodo o- stali ničesar dolžni.

Denarne pošiljatve

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.50	Din. 100	Za \$ 6.35	Lir. 100
\$ 5.00	Din. 200	\$ 12.70	Lir. 200
\$ 7.50	Din. 300	\$ 20.55	Lir. 300
\$ 11.25	Din. 500	\$ 30.80	Lir. 500
\$ 15.00	Din. 750	\$ 41.15	Lir. 750
\$ 18.75	Din. 1000	\$ 51.50	Lir. 1000
\$ 22.50	Din. 1500	\$ 61.75	Lir. 1500
\$ 26.25	Din. 2000	\$ 72.00	Lir. 2000

ENI SE ČENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE ČENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Na vsaki pošiljki smo pripravili vse potrebne dokumente, da se lahko v vsaki državi brez težav in s hitro dostavo prejmejo.

Izplačila v ameriških dolarjih

Na vsaki pošiljki \$ 5.— maršala pošiljati	\$ 5.75
\$ 10.—	\$ 10.50
\$ 15.—	\$ 15.25
\$ 20.—	\$ 20.00
\$ 25.—	\$ 24.75
\$ 30.—	\$ 29.50
\$ 35.—	\$ 34.25
\$ 40.—	\$ 39.00
\$ 45.—	\$ 43.75
\$ 50.—	\$ 48.50

Prejemnik dobil v starem kraju izplačilo v dolarjih

NUVNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER NA PRISTOJNO SI.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY “Glas Naroda” 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Važno za potovanje

Kdor je namenjen potovanju v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potreben, da je posrednik v vseh stvarih. Vredno naše dolgoletne skušnje vam zmoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Če se za- spne obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi predno za povratna dovoljenja, pošiljate, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavna, za najmanjšo stroško.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratna dovoljenja, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Plačite torej takoj za brezplačna navodila in sogotavljanje vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Kratka Dnevna Zgodba

VINKO BELIČIČ:

DOBRA JESEN

Letošnje poletje sem se nadihal domačega sonca — ob košnji, ob žetvi in ob popisovanju Rodin, kjer sem bil kaži-pot dvema gospodičnima, a likratni tudi bolj vsiljiva nego resna pomoč. To zdravstveno popisovanje je združeno s mnogimi dogodovčinami, katerih spomin bo še nekoliko časa živel. Sprva sem hotel to in ono razodeti vesoljnemu narodu, ali brž sem se ustrašil ne potrebnega, neprijetnega in v nepodobnost prehajajočega nježanja, kdo neki je ta, kdo neki oni. Tudi sem se odrekli želji, da razkričim bedo in umazanijo Rodiu. Komu bi bilo s tem pomagano? Ko sem meril hišice, okence, štel postelje, vrtal v najskritejše kotičke življenja in pisal, pisal, so me nezaupno gledali.

da so siromaki za tri keblce vode pol dneva delali v trtju. Kdaj se bo tem ljudem nasmejnalo boljše življenje? Camello Lauretta iz Sicilije pa je utihnil. Morebiti ni dobil megega pisna. Čakal sem, da se oglasi, in se zatopil v Manzoniya. Ves sem bil v knjigah in papirjih, v čisto drugem svetu. "Ša! Ša! U, ti grde srake! Ša! Ša!" Pod hišo je kričala mati in pokala z dlanimi. Nato se je vrnila, me pogledala in rekla: "Ali ne bi bilo tobi vseeno, ako bi zdolaj pri debelači sedel in bral pa pazil, da nam grdobne srake in šoje vsega ne počrežejo!" "Naredite si strašilo iz enj, jaz imam svoje delo." Šoje, srake, kosi in vrabei so pri nas ko doma. Škodo začno delati pri čeršnjah, nato so na vrsti zgodnje hruške, jabolka, koruza, grozdje in ajda. Tudi kostanj in prosu ne bi prizanesli, pa ga nimamo. Mati je napravila pisana strašila, nič manj strašna nego zamorski čarovniki, in jih nataknila na dolge prekleje. "Vedele bodo zdaj zlonka!" je zmagoslavno grozila in šla v drago. Res, iz drage se je dvignil vrišč, se potuhnil v grmovju in oprezoval. Strašila so se zibala v vetru, mahala, se obračala, šoj so se navadile in v družbi s srakami letale nesnažit mrtvo stražo.

"Pa zakaj vse to?" "Gospoda hoče vedeti, kako kmet živi," sem odgovoril. "Novi davki bodo. Vojska bo. Deliti bodo." "Morebiti pa dobite kakšno podporo." "Vzeli bi, vzeli, ko bi imeli kaj, a dal ne bo nihče." Ne bom opisoval umazanih sestradanih otrok, ki spe po tleh, po skrinjah in ob zapetih, ne okene z rožami, ki branijo svetlemu zraku v sobo, ne stih stenice po stenah, da ne bi koga prepelč v kri zabolelo. Ko zdaj od daleč gledam položne Rodine, več ne vidim v njih nekdanje poezije. Zažgati bi bilo treba stare bajtice ob najlepši južni sapi in na razvalinah mrčesa in dednih boleznih zgraditi nova bivališča.

Nikamor me ni vlekelo. Še me je v sanjah plašilo velemosti. Hotel sem čisto ozdraveti. Tudi se nisem mogel ganiti z doma, kajti prišli so snbi tedni. S trmo in tegobo sem se zagri-

Mislim, da tudi zaščitna sestra ni hodila s posebno radovednostjo tako rekoč v lonec gledat, kaj ljudje uživajo. Ob nezaheljenih in neslahih jedeh se ji niso mogle cediti sline. Režine, krompir, čebula, zelje, žgančevka. Dedna tuberkuloza. Otroci pogostoma spočeti v pijanosti, zato slaboumi. Edini dohodek: nabiranje jagod in malin dve, tri ure daleč. In ves čas je žgalo sonce, eye-toči srobot je omamno dišal, prišla je suša in zgodilo se je,

zel v načrte in delo. Samo ob večerih sem oživel v razgovorih s sosedom Feliksom, ki mi je po nesrečnih erotičnih doživljajih kaj soroden. Delala sva divne objube in sklepe — da jih bova lahko še divneje prelamljala. Študentje so se pripravljali na izpiti. Še prej smo se sešli na Snnku, da ugotovimo velik minus za preteklost in napravimo velik plus za bodočnost. Tam smo starejši kupili mladim raznih petelinčkov, pa tudi lečenih srčkov z nepozabnimi napisili. Domov grede smo se ustavili v semiški zidnici, kjer nam je Mrzlok letaš sviral absinske himne, in smo sploh počeli tak drendaj, kot ga menda samo Belokranjci spravijo skupaj. Prišel je čas čričkov in rane črnine. Izpiti so srečno minili, šole so se odprle — in lepega dne sem ostal sam s svojimi papirji in knjigami. Spomin na Italijo je bil le še prijetna zavest, izpolnjena načrta. Obral sem jabolka, z njivie znosil krompir in debelačne storže. Redke kutine so pozlatele v prvih jesenskih vetričih. Komu bi primerjal njih dišave? In se je zdrnilo srce. "Ko zrelih kutin vonj sladkak je tvoj spomin — družica iz pomladi pisanega evetja." Zdrnilo se je. Bo spet pelo v ljubezni ali umolknilo pod težo vsakdanjosti? Zbelil sem hišico, da je ko kapelica. Lahko bi imeli svatbo. Mati pa je rekla, da bi lahko imeli novo mašo — tako ko julija moj nekdanji sošolec. "Ti, ali bo res vojska?" Mati me je gledala in v rokah držala tednik. "Saj berete." "Bog se nas usmili!" V srce mi je segal njen glas, kajti hotela je reči: Šel je mož, ali naj gre tudi sin? Vzel sem v roke Leopardija. Ob njegovih pesmih človek izgubi strah pred smrtjo. Potem pa se prismejala trgategov. Najina trgategov je bila posebne vrste, kajti v dveh urah je bila začeta in končana. Svoj čas smo imeli za skednjem veliko trtje. Samo stari oče je dobival sedem veder letnega užitka. Počas pa so trte odmirale, kajti nihče ni mogel skrbeti zanje; le ob trgatvi se jih spomniva vsako leto, ne da bi pobrala delo svojih rok, marveč božji blagoslov.

VAŽNO ZA NAROČNIKE Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihrajite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skusate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravitelji obiskani tui; druge naselbine, kjer je kaj naših rojnkov naseljenih: Zastopnik bo Vas izročil potrdilo za plačano naročnino.

Table with columns for states: CALIFORNIA, COLORADO, INDIANA, ILLINOIS, MARYLAND, MICHIGAN, MINNESOTA, MONTANA, NEBRASKA, NEW YORK. Lists names of agents and their locations.

In tako sem bil letos edinstven vinogradnik. Mislim, da se ne more noben človek v Beli Krajini pohvaliti, da je lastno-ročno zdrobil pridelano grozdje. Jaz to lahko trdim o sebi. V treh urah sem s svojimi dlami in prsti bolj zdrobil sad božjega blagoslova kakor katerikoli brenčak. Bilo je čudovito delo. Sami črni grozdi beharce. Roke sem imel rdeče, ko da brodim po krvi. In dišave! Le dih najdražjega dekleta se da primerjati s tem omamnim vonjem. Ne bom rekel, da je priteklo iz stiskalnice trideset ali štirideset hektov pač pa trdim da ga je bilo dobrih osem in trideset litrov, sladkega ko nektar na Olimpu — da niti ne govorim o zvrhanem cekarju temnomodrih grozdov. Pobrala sva vse zaprašene steklenice po policah in jih oprala, si izposodila pri sorodnikih veliko plebenko — vse napolnila, pa je še ostalo. Zdi se mi, da sva na tihem sklenila: Ne smejo umreti stare, plemenite trte! Prvi krajec je sijal za oblač-

Skrivnost jabolčnega vonja

O pesniku Schillerju poročajo da je imel v predalu svoje pisalne mize stalno po eno jabolko, katerega vonj je vdihoval, da bi ga spodbujal pri delu. Ali je slo-samo za predso-dek oziroma praznoverje — ali pa je jabolčni vonj v resnici sposoben vplivati na duševno delavnost? Novejša znanost pravi, da je v tem vonju v resnici neka skrivnostna sila, za kar je dal prof. dr. Anton Kugel s tehnične visoke šole v Monakovem zanimive dokaze. Kratko pred svojo smrtjo je ki in črički so polni žalostinko o obranih trtah. Spoznal sem ai ga lepšega življenja, nego je jeseni v Beli Krajini na kmetih.

znani botanik prof. Molisch objavil posledke svojega raziskovanja o jabolkih. Tudi ta je ugotovil, da so v jabolčnem vonju pospešujoče ali pa uničujoče sile, in sicer so se njegove raziskave omejevale na vplive, ki jih ima ta vonj na drugo sadje ali semena. Dr. Kugel pa je raziskoval učinke jabolčnega vonja na živalska bitja. Kakšnih tisoč ličink mokaerja je izpostavil temu vonju. Ličinke so bile pod hermetično zaprtimi steklenimi zvonci, v katerih so imeli za hrano pšenične otrobe. V vsakem zvoncu je bilo tudi eno ali dve jabolki. Pod drugimi zvonci so bile isto tako ličinke, toda brez jabolk. Vse živali se bile po težji kolikor mogoče enake in

teži kolikor mogoče enake in Dosedanji poskusi dr. Kugla so pokazali, da pospešuje jabolčni vonj rast mladih ličink. V najbolj ugodnih primerih so postale poedine ličinke celo dvanaestkrat težje od ličink, ki bile izpostavljene jabolčnemu vonju. Z drugimi poskusi raziskuje dr. Kugel vprašanje, ali vpliva jabolčni vonj pospešujoče tudi na rasti drugih živali oziroma ali nima tudi kakšnih uničujočih učinkov. Zdi se, da so mogoči učinki čboje vrste. Kleno razjasnitev in mogoče tudi vzrok za ta pojav bodo podali nadaljnji Kuglovi poskusi.

GLAS NARODA pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo. Madridu nenavadno bombardiranje mesta. Iz aeroplanov so metali namesto bomb — bele kruhe. Piloti tridesetih letal ki so pripluli nad mesto, so odvrgli 47 tisoč kg belega kruha. To "bombardiranje" se je vršilo v času od poldneva do 6. ure zvečer. Kruh je prišel na zemljo v padalih.

Romani... Spisi... Povesti

Don Kihot Spisal Miguel Cervantes To je klasično delo slavnega španskega pisatelja. To je satira pa viteštvo, ki je še vedno hotelo ohraniti svoj ponos in veličino, pa se ni zavedalo, da že umira. "Don Kihot" spada med mojstrovine svetovne literature. 158 strani. Cena 75c.

Table listing authors and book titles: MARKO SENJANIN, SLOVENSKI ROBINSON... 75c; MATERINA ŽRTEV, 240 strani, Cena... 60; MLADIM SRCEM (par krasnih črtic pisatelja Meška)... 25c; MILLONAR BREZ DENARJA, spisal C. Phillips Oppenheim, 92 strani, Cena... 75; MIMO ŽIVLJENJA, spisal Ivan Cankar, 236 str., Cena... 80; MED PADARJI IN ZDRAVNIKI, spisal Janko Kac, 119 strani, Cena... 60; MOŽJE, spisal Emerson Hugh, 209 strani, Cena... 50; MRTVI GOSTAČ... 35c.

SALJIVI SLOVENEK (Anton Brezovnik) Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov — 292 strani... 50

NAŠA LETA, spisal Milan Pugalj, 125 strani. — Cena vez. 70 Broš. 50

Igralec Spisal F. M. Dostojevski 265 strani Slavni ruski pisatelj je v tej povesti klasično opisal igralško strast. Igralec izgublja in dobiva, poskuša na vse mogoče načine, spletkari, doživlja in pozablja, toda strast do igranja ga nikdar ne mine. Cena 75c.

Idiot Spisal F. M. Dostojevski TRI KNJIGE Nad 600 strani Krasen roman enega najboljših ruskih pisateljev. — Opis mladeniča, ki je imel že v najbolj rani mladosti nagnenja k nenormalnostim. Opis je živahen in ne utruja kot nekateri drugimi romani Dostojevskega. Cena \$2.25

NA INDIJSKIH OTOKIH... 50c; NA RAZLIČNIH POTOH... 40c; NOVA EROTIKA, spisal Ivan KOZMAN, Trdo vezana, 115 strani, Cena... 70; PESMI V PROZI, spisa: Chas. Baudelaire, 112 strani, Cena... 80; PINGVINSKI OTOK, spisal Anatole France, 282 strani, Cena... 60; PIAT ŽIVNA, spisal Leonid Andrejev, 131 str., Cena... 40

Table listing various authors and book titles: AGITATOR, roman, spisal Janko Kersnik, 99 strani, Cena \$1.00; ANDREJ HOFER... 50c; BELE NOCI, MALI JUNAK, spisal F. M. Dostojevski, 162 strani, Cena... 60; BELEGRAJSKI BISER... 35c; BOJ IN ZMAGA... 20c; CVETINA BOBOGRAJSKA... 45c; CVETKE (pravilice za stare in mlade)... 30c; DEDEK JE PRAVIL (pravilice)... 40c; DEKLE ELIZA, spisal Edmond de Concourt, 112 strani, Cena... 40; DEVICA ORLEANSKA... 50c; DVE SLIKI, spisal Kasper Meška, 103 strani, Cena... 60; ELIZABETA, RCI SIBIRSKEGA JETNIKA... 35c; FRA DIAVOLO... 50c; GOSPOD FRIDOLIN ŽOLNA, spisal Fran Milčnik, veselo-modre humoreske, 72 strani... 30; KMEČKI PUNT, spisal Aug. Šenoa... 75; KRALJEVIČI IN BERAČI... 30c; KEVNA OSVETA (povest iz skrinjskih gor)... 30c; LA BOHEME, spisa: H. Murger, 40z str., Cena... 60; LESTKI (K. Meška), 144 strani... 70; MALI ELATEŽ (spisal Mark Twain)... 70c; MALI LORD, spisala Frances Hodgson Burnett, 193 strani, Cena... 60; KAKO SEM SE JAZ LIKAL, spisal Jakob Aleševc, TRI knjige po 150, 180 in 114 strani, Cena... 60 vsak zvezek. Vsi trije... 1.50; KAJ SI JE IZMISLIL DOKTOR OKS, spisal Jules Verne, 65 strani, Cena... 45; MALENKOSTI, spisal Ivan Albrecht, 129 strani.

Table listing various authors and book titles: PARIŠKI ZLATAR... 35c; POZIGALEC... 25c; POSLEDNJI MOHIKANEC... 30c; PATRIA (povest iz irske zgodovine)... 30c; POVESTI IN SLIKE, spisal Kasper Meška, 79 strani, Cena... 60; PRAVLJICE, spisal H. Majar, Izbrani iz prostege naroda, Cena... 40; PRAPREČANOVE ZGODBE... 35c; PRIGODBEČEBELICE MAJE, trd. vez. 1.00; PRVIČ MED INDIANCI, Povest iz časov odkritja Amerike, Cena... 30; REVOLUCIJA NA PORTUGALSHEM... 30c; RDEČA IN BELA VETNICA... 30c; PTICE SELIVKE, Rabindranat Tagore, Trda vez. 84 strani, Cena... 70; PRGOVORI, eselj in misli slavnega indijskega pisatelja... 30c; STUDENT NAJ BO. — NAS VSARDANJI KRUI, spisal F. K. Finžgar, 60 strani, Cena... 50; PRAVLJICE, Košutnik, II. zvezek, Cena... 70; PRAVLJICE, H. Mayer, Cena... 30; TURKI PRED DUNAJEM... 30c; TATIČ, spisal France Bevk, Trda vez. 86 str., Cena... 70; Naš izboren primorski pisatelj nam daje v tej knjigi dve povesti, ki jih je povzročili svoji materi... 3.25

ZAVRŽENA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. M.

78

"Gotovo, zato sem tudi prišla," da ti povem. Ostala boš tukaj na gradu. Marietta bo skrbel za vse, kar potrebuješ, tudi za jed in pijačo seveda. Hiša bo do nekaj sob zaprta, da Marietta ne bo imela preveč dela. Vsi uslužbenci so odpuščeni. Knjižnica bo ostala za tebe odprta. Tukaj je tudi klavir, da moreš igrati. Ničesar ti ne bo manjkalo in si moreš urediti vse udobno, toda Marietta moraš ubogati. Ali imaš še kako željo?"

Z utripajočim srcem poslušala Dagmar. S strahom je čakala na kako morebitno sovražnost, toda signora je bila milostno navdahnjena. In tako zbere vs svoj pogum in pravi: "Toda rajši bi šla z grada in bi se skušala postaviti na svoje noge. Po vsem, kar mi je Elena o mojem pokoljenju povedala, mi je zoprno, da bi še bila v breme Rudolfa Strasserju."

Signori se nejevoljno zatezajo ustnice. "Ako si do sedaj živela od njegove milosti, moreš še naprej. Bodi vesela in hvaležna, da imaš tukaj gotov dom do konca svojega življenja."

Dagmar vzdihne: "Do konca mojega življenja? Ne, signora, tega ne bom prenesla. Kaj pa naj počnem v moreči tišini tega gradu? Nobenih dolžnosti nimam, nobenega dela in pri vsem tem sem preponosna, da bi živela od milosti. Dokler nisem vedela, da mi je samo milost gospoda Strasserja preskrbela ta dom, sem to mogla prenašati. Sedaj pa se mi je zahotelo, da raztrgam vezi, ki so me vezale na Consistello."

Z mrzlim, krutim pogledom se signora ozre na mlado, blede deklet.

"Kako se moreš govoriti o ponosu, ne morem razumeti. Bodi vesela, da moreš sramoto svojega rojstva tukaj prikriti. Zunaj v svetu bi za teboj kazali s prstom in gospod Strasser ne mara, da bi bila sramota tvojega rojstva znana, ker nosiš njegovo ime."

Dagmar smrtno prebledi.

"Kaj morem za to, da sem bila rojena brezpravno?" "Toda sedaj si tukaj in bi morala biti hvaležna, da imaš brezskrbno, miren dom. Kot rečeno, svoje življenje si moreš tukaj udobno urediti. Kaj bi iskala zunaj v svetu? Mogoče moža? Noben mož, ki ima kaj časti, se ne bo poročil z bastardom."

S tresočo roko potegne Dagmar preko čela. "To sama vem. Na to niti ne mislim, da bi se kdaj poročila. Samo prosta želim biti vsakega bremena hvaležnosti, bremena, ki so mi ga proti moji volji naložili na moja ramena."

"To je prenaduto! Nikake pravice nimaš se tako ošabno obnašati in bi morala biti vesela, da kdo tako velikodušno skrbi za tebe. Tukaj boš ostala, kot je bilo določeno."

Dagmar isklene roke.

"Sama tukaj na gradu, z Marietto, ki me sovraži?"

"Nič več te ne sovraži, tudi mi te več ne sovražimo, kajti Rudolf Strasser te je razdedinil. Elena bo sedaj pododavala njegovo premoženje in vsled tega je naše sovrašтво do tebe odstranjeno. Za tebe pa tudi mislim vse najboljše. Tukaj moreš živeti v miru. Mirno in zadovoljno se vdaš v usodo, katero ni mogoče odvrniti. Sedaj pa me več ne zadržuj. Včasih bom prišla z Eleno, in želje, ki spadajo v okvir tega, kar je bilo glede tebe določeno, izrazi."

S temi besedami hoče signora Katarina oditi. Toda Dagmar ji zastopi pot ter se odločno vzravna.

"Prosim, pogovorite gospoda Strasserja, da o meni drugače odloči in sicer tako, kot sem ga prosila v svojem pismu. Tukaj ne maram več ostati."

Zadnje besede izgovori, kot bi jo dušil največji strah.

Z ognjevitim pogledom jo signora porine v stran.

"Ti boš ostala in ubogala, drugače bom napravila kaj drugega."

S temi besedami zapusti sobo ter zapre vrata za seboj.

Dagmar se opoteče do stene in gleda proti vratom. Kaj naj stori? Sedaj ji je jasno, da na stroške Rudolfa Strasserja noče več živeti. Rajše opravlja najtežja in najnižja dela. Na kak način bo že mogoče najti kaj, s čimur bi si mogla služiti kruh. Obupana se zlekne na stol in premišljuje, kaj naj bi napravila. Nikdo je ni mogel siliti, da bi ostala v tej hiši, ki ji je naenkrat postala tako neznosna. Sama ostati z Marietto, ki jo je sovražila? Četudi je signora Katarina rekla, da je ugasnilo njeno sovrašтво, jo vendar čuti v Marietini prisiljeni prijaznosti. Toda, kaj naj počne, da bi prišla iz te hiše. Denarja ni imela nikdar ni imela niti najmanjše vsote. In bila je neiskusna in brez vsakega varstva. Za sedaj ji tudi nič drugega ne preostane kot ostati. Mogoče se bo Rudolf Strasser slednjič vendarle premislil, ko bo bral njeno pismo.

Da pa to pismo sploh ni bilo odposlano, o tem je vedela ravno tako malo, kot da Rudolf Strasser ni več živel.

Tako sedi dolgo časa in ne ve, kaj naj bi storila. Počuti se samo do smrti osamljeno in zapuščeno.

Počasi vstane in stopi k oknu. Oči ji motno strme čez park proti strmemu hribu, ki je molel nad gradom kot kamnit stražnik. Danes se ji zdi tako preteč in strahoten. Tudi zid okoli parka se ji zdi tako tajinstven.

Tedaj pa zasliši ropot koles. Najbrže ste se s kočijo odpeljali teta in Elena. Ničesar ne more videti, samo sliši, ker je bilo njeno okno na dvorišču. Toda zdi se ji, kot da signore ne bi smela pustiti odpeljati se, ne da bi jo še enkrat prosila, da ji da prostost.

Steče k vratom. Ko jih pa hoče odpreti, opazi, da so bila zaklenjena. Ni bilo prvič zadnje dni, da je bila zaklenjena, toda nikdar tega ni opazila. Prestrašena gleda na zaklenjena vrata. Kaj naj to pomeni, zakaj so jo zaklenili?

(Dalje v naslednjem.)

Razne vesti.

KAM TEČE RUMENA REKA?

Letos v juniju so Kitajci predrli nasipe in jezove Rumene reke med Kaifengom in Čengčavom, da bi zavrla pohod Japoncev. Na tistih mestih moreš zdaj iti po strugi Rumene reke, ne da bi si zmočil kolena. V provinci Šantung, kjer je struga ožja, ti seže voda do prsi. V juliju 1938 so Japonci slovesno otvorili veliki železniški most pri Cinanu, ki so ga bili Kitajci v isti namen porušili.

Sredi avgusta je dovajala Rumena reka v sekundi 2500 kubičnih čevljev vode. Od teh je 2400 kub. čevljev v sekundi steklo skozi podrtine v nasipih, tako da teče sedaj samo 100 kub. čevljev vode v sekundi po stari strugi reke. Torej je zdaj le še 4 odstotke prejšnje množine vode, ki zdaj teče pod železniškim mostom pri Cinanu. Kitajci so imeli, tako je videti, prav izredno srečo, ko so se v poslednjem obupu zaleteli k rušenju dragocenih nasipov. Stanje vode je namreč letos posebno nizko, sicer vleče Rumena reka v poletju štiri do petkrat tolikšno množino vode s seboj, včasih celo po 20 tisoč kubičnih čevljev v sekundi. Zatorej so v juniju, ko so jezove predrl, pričakovali večje katastrofe, kot je v resnici nastala. Priroda se je za zdaj postavila Kitajcem v dobro: množine vode so bile letos takšne, da niso povzročile dosti škode, pa so japonsko napredovanje le ustavile. Seveda se še lahko zgodi, da bo voda narasla, saj še ni minila doba povodnj. Vendar ni zdaj ob koncu poletja nevarnost nič več tako velika, kakor je bila v juliju.

Kam teče torej zdaj Rumena reka? Na to vprašanje je za zdaj težko odgovoriti. Le to je dognano, da se ne bo mogla več vrniti v svojo prejšnjo strugo, da si išče novega izhoda proti morju in da se bodo morali za drugo leto tozadevni zemljevidi popraviti. Če bi se zgodil čudež, bi bilo še to mogoče, da voda ne bi več narasla, ampak upadla in bi morali Kitajci in Japonci skupno zgraditi nove orjaške nasipe, ki bi reko prisilili, da steče nazaj, kamor spada. Seveda je vprašanje, ali bi bilo tako silno delo sploh na mestu. Rumena reka je v poslednjih desetletjih navlekla toliko blata in greza, da je bila njena struga včasih za

10 metrov višja kot obrežna zemlja. Nasipe je bilo treba graditi zmeraj više in više, tako da je izdala vlada na milijone le za to, da je mogla Rumena reka "skrb Kitajske" — brzdati. Že leta dolgo so pa vsi vedeli, da se more spreminiti tek reke, kakor se je to v njeni zgodovini že večkrat zgodilo. Obrežni nasipi so po nekaterih mestih po 20 do 40 m široki in so včasih videti kot kako gričevje, ki polagoma segajo po 100 do 200 metrov daleč v deželo. Tako je mogoče celo boljše, da si je Rumena reka izbrala novo strugo in bo nemara precej časa mir pred njo, dokler ne bo struga spet vsa polna blata in peska.

Tiste množine vode, ki so ušle iz stare struge, tečejo zdaj po tisti kitajski pokrajini, ki so jo zasedli Japonci. Težko si je zdaj predstavljati, kod se vali ta voda, ker so ondi sama bojišča. A tudi v miren čas bi bilo skoraj nemogoče, da bi že zdaj vedeli, katera je nova struga reke. Voda izginja v več rek, v stara jezera in v nova jezera, ki so nastala iz povodnji. Ponekod niti ni moči dognati, ali je voda iz Rumene reke ali iz drugih rek. Le to je videti zdaj, da se odteka voda iz poplavljenih krajev skozi porušene nasipe med Čengčavom in Kaifengom, v dveh ali treh pritokih reke Hvai. Reka Hvai teče v jezero Hungce, ki je z mnogimi pritoki v zvezi s Cesarskim kanalom. Ni izključeno, da je Rumena reka obdržala to smer in da bo tekla skozi Cesarski kanal pri Čengčiang v Jangeckiang. Mogoče je pa tudi, da vode iz Rumene reke ne bodo šle za Jangeckiangom, ampak bodo to reko tako reko prerezale in bodo južno od te reke teklo skupno s Cesarskim kanalom dalje. Potem bi se Rumena reka iztekla v morje blizu Hangčava.

Težko, da bi si Rumena reka ltako skromno uredila svoje novo življenje, saj je vprav ona v jeseni "najhujši hudournik sveta." Potem ne bi mogle reke, jezera in kanali v Anhueju in Kiangsuju nič več obvladati tolikšne množine vode, nastale bi strahovite povodnji in nesreče.

Če bo tako naneslo, se letos ne bo mogoče ubraniti velikanskih poplav. Če bi ne bilo vojne, bi bilo moči vprav letos izkoristiti nizko stanje vode te reke. Tako je pričakovati, da se bo "najhujši hudournik" sveta svobodno Brazil po deželi. Pri tem bo trpelo ljudstvo, ki ni zakrivilo ne vojne in ne podrtih nasipov.

LETALO SE JE ZALETELO V STOLP.

Iz Brugesa poročajo, da se je prošli teden zaletelo bojno letalo, ki je imelo natovorjene

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE, KI SMO JIH PREJELI IZ LJUBLJANE

- Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50
- ŠEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50
- ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 50
- Zorko Prelovec—15 SAMOSPEVOV za glas s klavirjem 1.25
- ŠEST PESMI ZA GLAS IN KLAVIR 1-
- ALBUM SLOVENSkih NARODNIH PESMI za glas in klavir 1-
- Franz Venturini—ŠEST MEŠANIH IN MUŠKIH ZBOROV 65
- Ferdo Juvanec—IZ MLADIH LET, muški zbori 65
- Peter Jereb—OSEM ZBOROV (muški in mešani) 50

Moški zbori

- OSKAR DEV: Barčica: Oj, moj soec je Sov; Kam mi, fantje, drev v vas pojdemo 20
- OSKAR DEV: Srečno, ljuba moja: Ko ptičica na tuje gre; Soči: Moj očka 'ma konjička dva; Dobiv sem pišemece; Slovo; Je vplnila luč 40
- EMIL ADAMIČ: Modra devotica (belokranjska) 20
- Vso noč pri potoci 20
- Jurjeva 25
- Hod Micka domo; Kaj drugača hočem; Zdravica 20
- VASILIJ MIRK in A. GROBMING: Vetrčič; Po gradini 30

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

razstrelilne snovi, v enega izmed starih stolpčev, ki obkrožajo veliki stolp cerkve Naše ljube Gospe. Zaradi silovitega sunka se je zlomilo eno kriklo letala, stolpčev se je porušil in kamenje se je zvalilo nizdol.

Letalo ki je izgubilo ravnatežje je letelo še nekoliko naprej, pa se je nenadoma s strahotnim bobnenjem raztreščilo ob drevu na škofijskem vrtu. Še sreča, da ni bilo eksplozije. Z vseh strani so prihiti ljudje in so brž dvignili oba letalca iz letala. Prvi, poročnik Paul Verley, je bil že mrtev, a njegovega spremljevalca so zaradi hudih ran na glavi odnesli v bolnišnico. Kamenje, ki je padlo s stolpčev, je ranilo dve drugi osebi. Nesreča se je zgodila zato, ker je moralo letalo zaradi megle nizko leteti.

POMEN TJEŠINA.

Tješin, katerega so Čehoslovaki delno že odstopili Poljakom, je bil dodeljen mladi čehoslovski republiko leti leta 1920, ko je bila Poljska zapletena v vojno s sovjetsko Rusijo. Tješin je bil nekoč vojvodstvo, v katerem so se stikale tri narodnosti: češka, poljska in nemška.

V nekdanji Avstriji je bil Tješin upravna enota. Pripadel je monarhiji za vlade Marije Terezije po sklenitvi miru s Friderikom Velikom. Ozemlje je imelo pravokotno obliko in je merilo v globino približno 50 km. V svetovni vojni je tvorilo to ozemlje med Madžarsko, Moravsko in Prusko Šlezijo ter Rusijo važen koridor v Galicijo. Tješin ima zaradi svoje zem-

VSE PARNIKE

in LINIJE ki so važne za Slovence za stopa: SLOVENIC PUBL. CO. YUGOSLAV TRAVEL DEPT. 216 W. 18th St., New York, N. Y.

KRETANJE PARNIKOV

SHIPPING NEWS

- 22. oktobra: Champlain v Havre Conte di Savoia v Genoa
- 26. oktobra: Aquitania v Cherbourg
- 28. oktobra: Ile de France v Havre
- 29. oktobra: Bremen v Bremen Rex v Genoa Veendam v Boulogne

Ljepisne lege poseben gospodarski, prometni in strateški pomen kot tipično prehodno ozemlje. Nova meja med Čehoslovako in Poljsko se ni določena, vendar pa je gotovo, da so Poljaki dobili bogate prometovovnike, vrhu tega tudi imenitno prometno križišče v svojo last.

Skozi Tješin teče železnica, ki veže Moskvo, Leningrad, Varšavo, Gdansk, Gdynjo, Berlin in Vratislavo, Odeso in Konstantino na eni, Bratislavo, Dunaj, Budimpešto, Trst, Beograd in Carigrad na drugi strani. Po tej železniški progi so šle slovaške rude in slovaški les, rumunski petrolej, premog in železo proti Črnemu in Jadranskemu morju. Gospodarski pomen poljske pridobitve torej leži na dlani.

KUPITE HITRO "NARODNI ADRESAR" PO ZNIZANI CENI.

Ostalo mi je nekoliko iztisov "Narodnega Adresarja," ki ga je s tolikim trudom sestavil moj pokojni soprog Ivan Mladineo.

Do sedaj je bila cena \$3.75, da pa čim preje razprodan knjigo, odločila sem se znižati ceno na \$2.00.

Hitite z naročilom, dokler je še kaj knjig, in pošljite denar na:

Mrs. Anna Mladineo, 2331—29th St., Astoria, L. I.

ZA JESENSKO IN ZIMSKO SEZONO IGRE

- Edda, drama v 4. dej. 50
- Marta, Semenj v Richmondu, 4. dejanja 30
- Prepeluh, narodna pravljica v 6. dejanjih 45
- Tončkove sajne na Miklavžev večer, Mladinska igra s petjem v 3. dejanjih 50
- R. U. R. Drama v 3. dejanjih s predigro, (Čapek), voz 45
- Revizor, 5. dejanj, trga vesana 75
- Vrtinec, drama v 3. dejanjih 45
- Za križ in svobodo, agrokaf v 5. dejanjih 35
- Ljudski ožer: 5. sv. Po 12 letih, 4. dejanja 50
- 11. sv. Zapravilivec 50
- 12. sv. Skopuh 50
- Zbirka ljudskih iger: 3. snopč. Mila pod semljo, 8v. Neča, Sanje 50
- 18. snopč. Vestalka, Smrt Marije Device, Marijin otrok 30
- 14. snopč. Sv. Boštjan, Jonatka deklica, Materin blagoslov 30
- 15. snopč. Turki pred Dunajem, Fajzeta in Neča 30
- 20. snopč. Sv. Just; Ljubecan Marijinog otroka 30

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 W. 18 ST., NEW YORK

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA" : : : Bohinjsko jezero 216 WEST 18th STREET, NEW YORK

